

TÁJÉKOZTATÓ

A magyarországi székhelyű befektetési vállalkozások által igénybe vett harmadik fél letétkezelők közreműködésével kapcsolatos kockázatok feltérképezéséről

Előzmény

Az MF Global UK Limited (valamint legutóbb a WorldSpreads Ltd.) csődjének esete is jól mutatta, hogy a magyarországi befektetési vállalkozásoknak közvetlenül, illetve ügyfeiknek közvetetten jelentős partnerkockázati kitettségük van a harmadik fél letétkezelőkkel szemben. Harmadik fél letétkezelő az az intézmény, amelynél a befektetési vállalkozás a saját és ügyfelei pénzeszközeit és pénzügyi eszközeit ténylegesen, fizikailag elhelyezi, ahol a számláit vezeti. Ez lehet hazai és külföldi elszámolóház, hitelintézet, befektetési vállalkozás. Amennyiben a harmadik fél letétkezelő fizetéseképtelenné válik, úgy a hazai befektetési vállalkozás nem jut hozzá a harmadik fél letétkezelőnél elhelyezett pénzügyi eszközeihez és pénzeszközeihez, ezáltal előfordulhat, hogy a hazai befektetési vállalkozás saját ügyfelei felé sem tudja kötelezettségét teljesíteni.

Ezért a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete 2011. december 27. napján rendkívüli adatszolgáltatás útján adatokat kért be arról, hogy az egyes **befektetési vállalkozások mely harmadik személyekkel kötöttek megállapodást** a saját és ügyfél pénzügyi eszközök és pénzeszközök kezelésére, és mely szolgáltatóknál milyen árfolyamértékű pénzügyi eszközök és pénzeszközök kerültek elhelyezésre. Összesen 18, letéti őrzést, letétkezelést, ügyfél- és értékpapír számla vezetését végző befektetési vállalkozás adatai alapján összegezzük a felmérés tapasztalatait. A tájékoztatóban szereplő adatok 2012. március 31. napjára vonatkoznak.

A Felügyelet 2012. második negyedévétől a befektetési vállalkozások mellett a befektetési szolgáltatási tevékenységet végző hitelintézetekre és befektetési alapkezelőkre is kiterjesztette a rendkívüli adatszolgáltatási kötelezettséget.

Összefoglalás

A szolgáltatók összesen 19 különböző országban (Magyarországot is beleértve) vezetnek számlát. Az intézmények a partnerkockázatok csökkentése érdekében több szolgáltatóval állnak kapcsolatban több, mint száz különféle szolgáltatónál vezetnek számlát.

Az értékelt napon összességében 55,8 milliárd Ft ügyfélpénzt, és 1.240 milliárd Ft árfolyamértékű ügyfél tulajdonban lévő értékpapírt kezeltek a harmadik fél letétkezelők, amelyből a befektetési vállalkozások 26,6 milliárd Ft ügyfél tulajdonú pénzeszközt, valamint 55 milliárd Ft árfolyamértékű értékpapírt tartottak külföldön. A pénzeszközök tekintetében a külfölddel szembeni **kitettség jelentősnek tekinthető, az ügyfél tulajdonú pénzeszközök esetében ez az ügyfélkövetelések 48%-át jelenti**. A harmadik fél letétkezelők esetleges nemteljesítése, vagy késedelmes teljesítése jelentős kockázati tényezőt jelenthet az egyes hazai befektetési vállalkozások működésében.

Ez **befektetővédelmi** szempontból is fontos kérdéseket vet fel. A **befektetőknek** minden esetben, **szerződéskötés előtt** fontos **tájékozódni**a az adott szolgáltató országában érvényes **befektetővédelmi szabályokról**. A magyarországi székhelyű befektetési vállalkozások esetében a Befektetővédelmi Alap (BEVA) által nyújtott biztosítás elsődlegesen a BEVA tagjai által végzett letétkezelési szolgáltatást biztosítja, vagyis azt, hogy az ügyfélnek a BEVA-tagnál vezetett számláin meglegyenek az ügyfél tulajdonát képező pénzügyi eszközei

és pénzeszközei, és az ügyfél ezekről bármikor rendelkezni tudjon.

Az Európai Unió egyes országában érvényes befektetővédelmi szabályokhoz képest érdemi különbséget jelent az, hogy a **BEVA kártalanítási kötelezettsége kiterjed azokra az esetekre is, amikor a BEVA tagja által kezelt ügyfél tulajdonú pénzügyi eszközt vagy pénzeszközt azért nem tudja kiadni ügyfelének, mert egy harmadik fél letétkezelő nem képes azt visszaszolgáltatni.** A befektetővédelmi szabályokról a BEVA honlapján (www.bva.hu) is tájékozódhat.

Több külföldi befektetési vállalkozás **határon átnyúló** tevékenységet is végez Magyarországon, a magyar befektetők ilyenkor nem hazai befektetési vállalkozásokon keresztül veszik igénybe a befektetési szolgáltatásokat, hanem közvetlenül a külföldi szolgáltatóval állnak üzleti kapcsolatban. A Felügyeletnek nincsen információja arról, hogy hány magyar befektető, milyen értékben helyez el közvetlenül pénzeszközt, vagy pénzügyi eszközt a külföldi szolgáltatóknál. A magyar befektetők kitettsége emiatt tovább fokozódik.

A külföldi befektetési vállalkozások és fióktelepeik a székhely szerinti befektetővédelmi rendszerük alá tartoznak. **Fontos, hogy a külföldi befektetési vállalkozással történő közvetlen szerződéskötés esetén az adott országban érvényes befektetővédelmi szabályokról részletesen tájékozódjon a magyarországi befektető.**

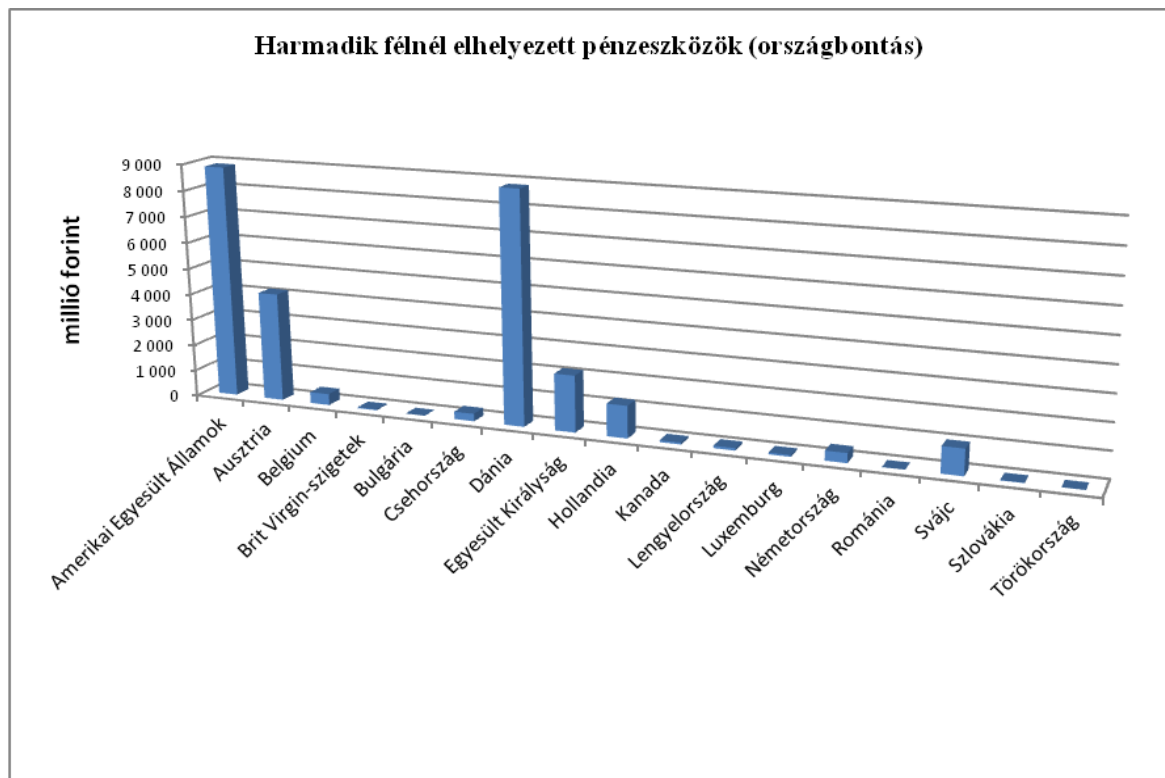
Budapest, 2012. augusztus

Melléklet: Összefoglaló (A harmadik fél letétkezelők bemutatása a harmadik fél országa, és a harmadik fél típusa szerint)

Harmadik fél letétkelők bemutatása a harmadik fél országa, és a harmadik fél típusa szerint

Pénzeszközök elhelyezése

2012. március végén a **pénzeszközök¹ 46%-át tartották** a befektetési vállalkozások **külföldi** pénzügyi szolgáltatóknál (ennek 59%-át hitelintézeteknél, 36%-át más befektetési szolgáltatóknál, a fennmaradó részt pedig elszámolóházánál és egyéb számlavezetőnél). Az Európai Unió tagállamai közül Dániában kezelik a pénzeszközök 15%-át (8,8 Mrd Ft), Ausztriában a 7%-át (4,1 Mrd Ft), az Egyesült Királyságban pedig a 4%-át (2 Mrd Ft). Harmadik országban tartották a pénzeszközök 17%-át (10 Mrd Ft), ebből 8,9 Mrd Ft-ot az Amerikai Egyesült Államokban.

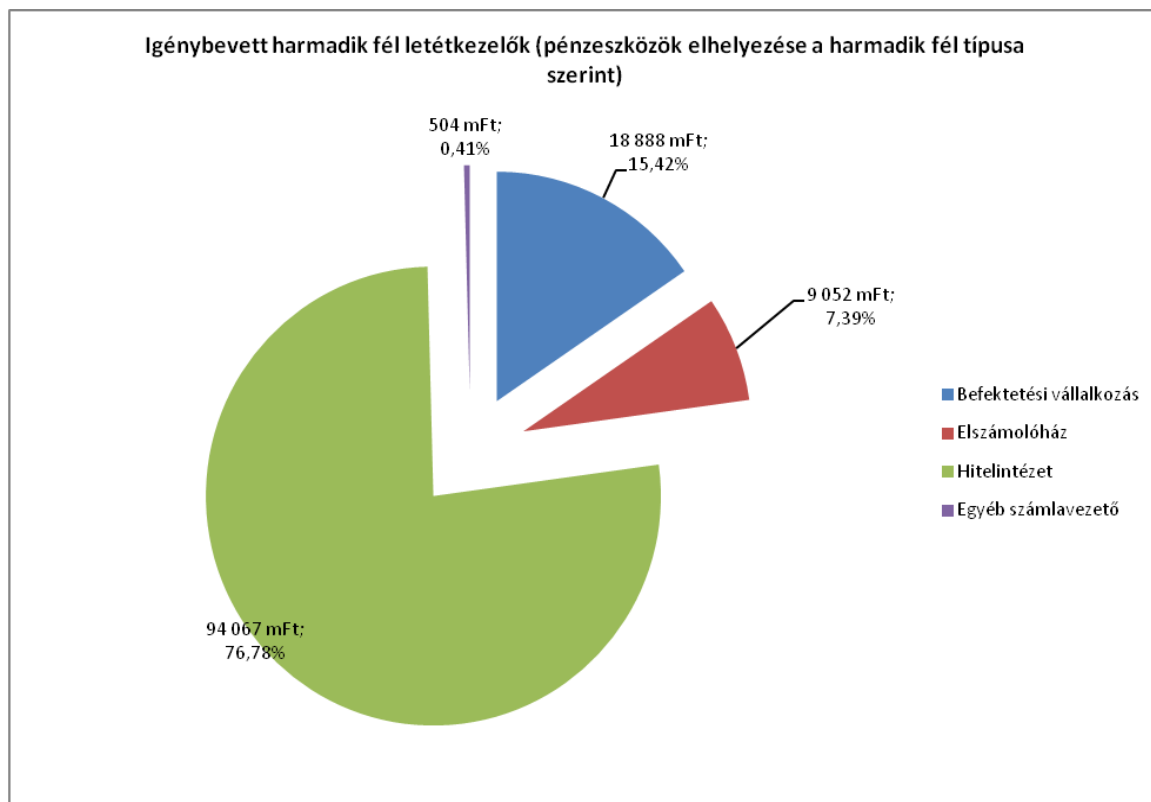
Megjegyzés: a fenti diagram a Magyarországon kívül elhelyezett pénzeszközökre vonatkozó adatokat tartalmazza.

Az egyes intézmények a világ több pontján található tőkepiacokat is elérhetővé teszik (más-más időzónában) ügyfeleik számára, elsősorban online kereskedési felületeken keresztül. Ez az oka annak, hogy európai országokon kívül más kontinensen működő szolgáltatókat is igénybe vesznek.

Amennyiben **intézménytípusonként** nézzük a pénzeszközök elhelyezését, azt látjuk, hogy a **pénzeszközök 77%-a hitelintézeteknél, 15%-a befektetési vállalkozásoknál, 7%-a elszámolóházaknál**, a fennmaradó, minimális rész pedig egyéb számlavezetőknél (jellemzően befektetési alapkezelők, amelyek a UCITS direktíva alapján végezhetnek számlavezetést)² került elhelyezésre.

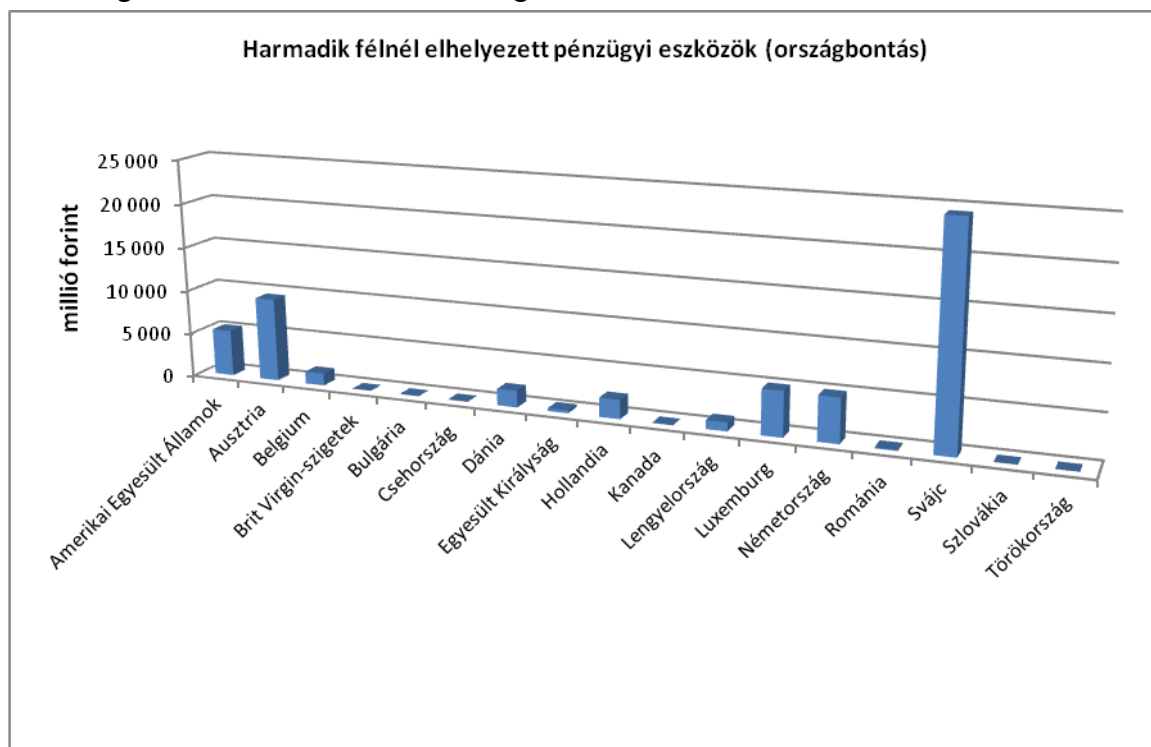
¹ A befektetési vállalkozások saját és ügyfél tulajdonú pénzeszközei összesen.

² Kollektív befektetési értékpapírok letéti őrzése, letétkelése és az ezzel kapcsolatos adminisztratív szolgáltatások, amely dematerializált értékpapírok esetében az értékpapírszámla vezetését is tartalmazza, valamint a végzett tevékenység jellegétől függően ügyfélszámla vezetését is magában foglalja.

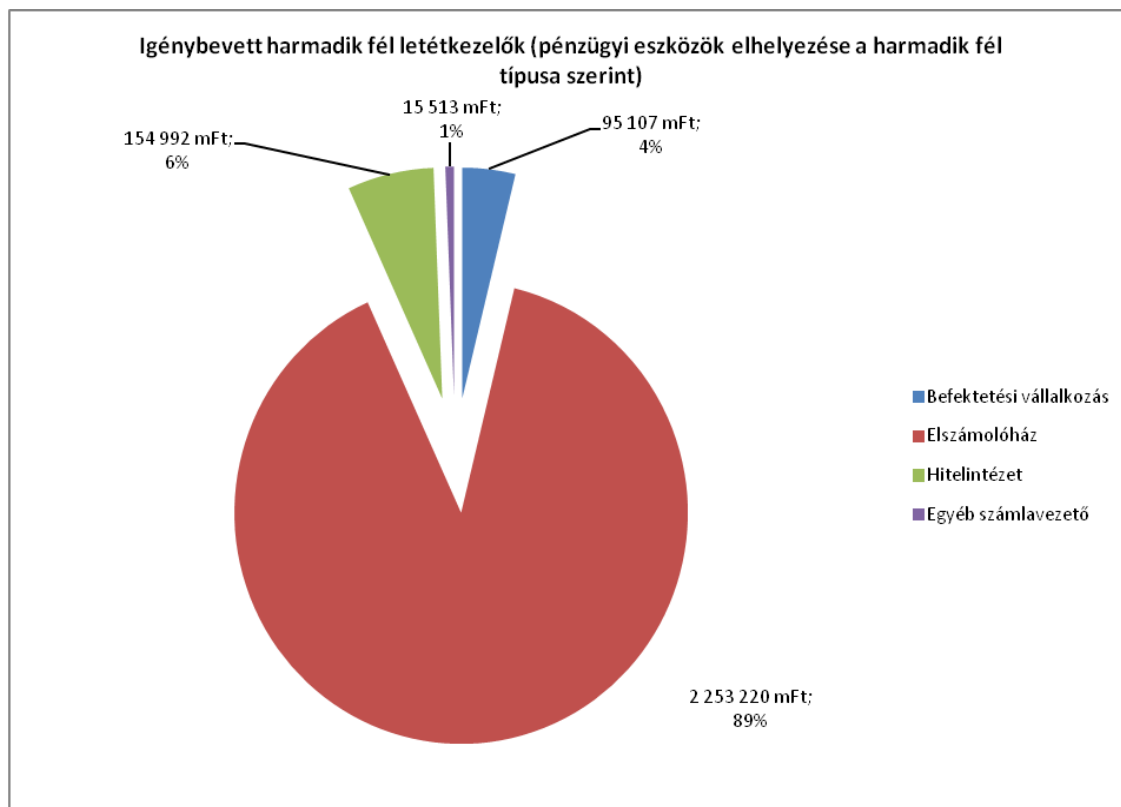

Pénzügyi eszközök (értékpapírok) elhelyezése

A hazai befektetési vállalkozások az értékpapírok **4%-át tartották külföldi letétkezelőknél**. Ennek országonkénti bontását a következő grafikon szemlélteti.

Megjegyzés: a fenti diagram a Magyarországon kívül elhelyezett pénzügyi eszközökre vonatkozó adatokat tartalmazza.

Az értékpapír állomány 89%-át elszámolóháznál, 6%-át pedig hitelintézeteknél helyezték el a hazai befektetési vállalkozások. A hitelintézeteknél kezelt értékpapír állomány gyakorlatilag közvetve szintén elszámolóházban van, csak ebben az esetben a harmadik személy hitelintézet nevére szólóan vezetett értékpapírszámlán vannak nyilvántartva a pénzügyi eszközök.

